

Szabadság

A Magyar Népi Szövetség
udvarhelymegyei hetilapja

Megjelenik minden kedden reggel
Felelős szerkesztő: Imets János

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Székelyudvarhely, Kőkereszt-tér 3

Éljen a Scânteia, a
népi demokráciáért
folyó harc aktiv
mozgósítója!

Udvarhely megye idei gabona- termelésének eredményei

Udvarhely vármegye községeiben augusztus hó 18 án indultak meg a cséplőgépek. Egy hónap alatt, az üzemből levő 153 db. cséplőgép 8940 hektár területre! csépelte le a gabonát. A lecséplelt mennyiségekből 1.377.071 kg. búzát, 65.979 kg. rozst, 96.233 kg. árpát és 69.035 kg. zabot adtak át az állami gyűjtőszerveknek.

A cséplés és a gabonabeszolgáltatás az előírt szabályok szerint folyik és nem lehet visszaéléseket észlelni.

Felülvizsgálva a megye községeinek cséplési eredményeit, valamint a kapott gabonák minőségét megállapíthatjuk, hogy az áprilisi fagy és a különböző állati és növényi eredetű kártevők jelentős eredménycsökkentést okoztak a termésben. A kár széles és hosszú sávokban, igen szeszélyesen húzódik végig a megye területén. Érintette első sorban a Nyikó-mentén levő összes községeket, a parajdi, udvarhelyi és az oklándi járás egyes községeit.

Az említett károk következtében sok község terméseredménye 400 kg. átlaghozamot mutat, ami szükségessé tette a cséplési terv módosítását.

Sújtott községeink határa körülbelül 50%-át teszi ki a megye kálászos veteményekkel bevetett területének.

Összesítve a megyei termést megállapítható, hogy az átlaghozam hektáronként 650 kg. körül mozog.

A cséplés menetét a szokásos bent-cséplés akadályozza meg, illetve annak lefolyását meghosszabbítja. A megyei bizottság sürgött a cséplést és állandóan irányítja a gépeket a szükséges községekre. Előreláthatólag ez a művelet október 10-ig befejeződik.

A cséplés még nem fejeződött be és már ma-holnap kezdődik a vetési kampány. A megyei szervek már megtették minden előkészületet megszervezve és kidolgozva a munkaprogramot.

Kormányunk a tervszerű gazdálkodást akarja bevezetni, biztosítva ezáltal a több és minőségi termelést. Ezért megalakultak a megyei vetési bizottságok, megjelent a munkálatozat szabályozó 2. sz. rendelet, kiosztásra kerültek a szükséges nyomtatványok, melyeket a községi bizottságok töltenek ki. Minden gazda egyéni termelési tervet kap, amely meghatározza, hogy a természetű növényekből kiki milyen területet köteles bevetni, természetesen szemelőtt tartva a helyi talaj- és éghajlati viszonyokat.

Az üszök leküzdése érdekében minden községben fel lesz állítva egy csávázó központ és a pácolást

a megkapott kékkövel és porzollal fogják végezni, ami minden elvetett buza- és rozs-mennyiségre kötelező.

Mozgósítunk mindenkit és kihasználunk minden pillanatot, hogy a dolgozók megkapják a mindennapi kenyeret.

Horváth Géza,
gazdamérnök.

Milyen középiskolák lesznek Udvarhely megyében

A tanügyi reform során változás állott be a megye középiskoláiban. Míg eddig a fősúlyt az elméleti középiskolákra helyezték, addig a jövő iskolái a gyakorlati pályákra képezítő középiskolák. Felhívjuk a szülők figyelmét ezekre a középiskolákra, amelyek hivatva vannak az épülő szocialista társadalom gazdasági, ipari, egészségügyi, pénzügyi, nevelésügyi stb. vezetőit kiképezni.

Székelyudvarhelyen az eddigi intézkedések szerint a következő középiskolák fognak működni: elméleti vegyes (fiu-leány) liceum, a volt róm. kath főgimnázium épületében, leány pedagógiai középiskola, a ref. tanítónőképző épületében, kereskedelmi vegyes (fiu-leány) közép-

iskola gazdasági és pénzügyi szak-
kal, a volt ref. főgimnázium épüle-
tében, ipari középiskola (fiuk részére), az ipari fiuliceum épületében és kertészeti középiskola (lányok részére) a gazdasági és háztartási középiskola épületében.

Székelykeresztúron az eddigi intézkedések szerint lesz egy fiu-pedagógiai középiskola és egy vegyes (leány és fiu) elméleti liceum.

Mindezek a középiskolák a tanügyi reform során létesített egységes nevelési rendszerbe illeszkednek bele és a 7 osztályos elemi iskola elvégzése után lehet ezekbe az iskolákba beiratkozni, illetve most még a régi középiskolai osztályokból lehet ezekbe a középiskolákba lépni.

Részletes tájékoztatást az iskolákba való felvételre nézve, a felvételi vizsgákra nézve stb., az illető iskolák nyújtanak.

Itt közöljük azt is, hogy a minisztérium a most már államivá vált volt felekezeti iskoláknál kiegyenlítettül álló tandíjhátralékokat elengedte a szegénysorsu tanulók szüleinek.

Az új iskola lehetővé kívánja tenni, hogy a kollektív szerződéssel alkalmazott munkások és a szegénysorsu földművesek gyermekei minél nagyobb számban végezhesék a középiskolát és ezért módot ad arra, hogy elsősorban ezek véteszenek fel a középiskolákba.

„Hová vezet Jugoszláviában a Titó-csoport nacionalizmusa?”

Ezzel a címmel a Pravda ir általános figyelmet keltő cikket a jugoszláviai helyzetről.

Lapunk olvasó közönsége ismeri a Tájékoztató Iroda határozatát, mely többek között leleplezi a Titó frakció nacionalista elhajlását. Ez a nacionalista elhajlás már 1948 tavaszán kezdődött s akkor vált köztudomásúvá, amikor a Titó-csoport megtagadta a részvételét a Kommunista Pártok Tájékoztató Irodájának bukaresti tanácskozásain. Ez az értekezlet azért ült össze, hogy a hibákat megvitassa és lehetőséget adjon egy tartalmas önbírálatra.

Ezzel a lépéssel a Titó-csoport kiszakította magát a Kommunista Pártok testvéri közösségéből, az imperiálisták malmára hajítja a vizet. A Jugoszláv Kommunista Párt hivatalos lapja, a »Borba« hiába mosakodik, hogy a Titó-csoport is az imperiálista-ellenes táborban küzd. Ezt csak azért teszi, hogy elrejtse saját

pártja és a jugoszláviai népek előtt szándékait.

A jugoszláviai hivatalos sajtó tele van a Szovjetunió dicséretével, a pártkongresszuson viszont alattomosan támadták a Szovjetunió bolsevik P rtját, a népi demokráciát és pártjaikat. Egy évvel ezelőtt Jugoszlávia még a legnagyobb barátságban együttműködött a szomszédos baráti országokkal. A Titó csoport nacionalista elhajlása következtében lassan elveszti barátait, hogy felcserélje őket álnok »támogatók-
kal«.

Az imperiálisták támogatását ma már ismeri a világ. Az a körülmény, hogy Jugoszlávia elismer bizonyos államadósságokat, csak azt mutatja, hogy a »Borbá« minden mosakodása ellenére, a Titó-csoport veszélyes kalandokba sodorja Jugoszlávia népeit. Hogy nem meri nyíltan megvalósítani tervét, teljes bagázssal átmenni az imperiálisták táborába,

azt mutatja, hogy a Jugoszlávia Kommunista Pártban a Titó-csoport csak kisebbséget képez, hogy Jugoszlávia népei nem felejtették el a Szovjetunió hatalmas támogatását, amely nélkül ma sem volnának szabadok s hogy Jugoszlávia népei — jelenlegi vezetőik minden áruló tette ellenére — Kelet felé tekintenek ma is, mint 1941-ben a jugoszláv parasztok, akik felmentek a jugoszláviai hegyekbe, s onnan Keletre néztek, várták a felszabadító testvéreket.

A Titó-csoport külpolitikai sikon igaz barátok helyett, álnok szövetségesekre tesz szert, míg belpolitikai sikon a proletár nemzetköziségről lesülyedt a nacionalizmus utvesztő mocsarába, lefegyverzi a jugoszláv népeknek a szocializmust építő harcoss lendületét, terjesztve azt a megalkuvó, a történelem által már megcáfolt elméletet, hogy a kapitálista elemek békésen belenőnek a szocializmusba.

A kizsákmányolók és kizsákmányoltak közötti osztálybéke nem a szocialista társadalom felépítését, hanem a haldokló kapitalizmus napjainak ideig-óráig való meghosszabbítását célozza. A kizsákmányolók és kizsákmányoltak közötti nacionalista egységfront régi keletű harci fegyvere a burzsoázliának és a Második Internacionálé szocialdemokratá vezetőinek az első világháborúban történt gyászos emlékeztető szereplése óta és azóta is más változatokban való felújítása már nem tévesztheti meg az öntudatra ébredt dolgozó tömegeket.

Az értelmiségi világtongresszus eredményei is megmutatták, hogy a háború ellen a béke táborának leg-hatalmasabb támasza a világ haladó és szabadságszerető embereinek összefogása egy táborban, a béke táborában, amelynek élén a Szovjetunió és a népi demokrácia országai haladnak. Hogy a Jugoszláv Kommunista Párt tagjai is tudják ezt: bizonyítják azok a tömeges tiltakozó nyilatkozatok, amelyek a terror ellenére is elhangzanak, bizonyítják a Titó csoport alattomos lépései, amelyek közben nem a párt és Jugoszlávia népeinek bizalmára, hanem Jugoszlávia közigazgatási és rendőri gépezetére támaszkodik.

Petőfi-emlékünnepe a Szovjetunióban

A Szovjet-Írók Egyesülete és a Voks Petőfi Sándor születésének 125-ik évfordulója alkalmából, ünnepélyes gyűlést tartott, amelyen számos szovjet író és magyar író vett részt. Nicolaj Tihonov költő ünnepi beszédében a többek között, ezeket mondta:

— A szovjet írók büszkék Petőfire. Annak a harcnak, amelyet ő folytatott a népek fősabdításáért és boldogulásáért, köszönhető, hogy ő ma a harcoss írók ősenek tekinthető. Az ünnepély a nagy magyar író műveinek előadásával zárult be.

Petőfi Sándor halála 99. évfordulójának meg- ünneplése Kobátfalván.

F. hó 8-án, vasárnap este Kobátfalva község is megünneplelte a helybeli demokratikus szervezetek rendezésében Petőfi halálának 99. évfordulóját.

Az ünnepi beszédet Deák Albert jegyző tartotta Szavalatokkal szerepeltek: Buzogány Lenke és Deák Aranka. A helybeli IMSz középiskolás tagjai Petőfi életére és halálára emlékeztető darabot adtak elő nagy sikerrel. Ilyen magas színvonalú előadás Kobátfalva községben eddig nem volt. Az ünnepély érdekessége volt, hogy az államosított Buzogányféle üzem alkalmazottai és az ifjúság által bevezette villany első ízben gyult meg ezen az estén. Szimbolikus ez, hiszen a Petőfi-ünnepségek célja éppen az, hogy több világosság legyen, benn a lelkek mélyén és künn a mindennapi életünkben is Kobátfalva ifjúsága példát mutatott, követésre méltó példát.

Művelődési est Máréfalván

A máréfalvi „Petőfi-kultúrta” keretében az egyetemi hallgatók, a középiskolai tanulók és a tanítók, a falusi ifjúsággal karöltve szeptember 5-én nagyszerű művelődési estélyt rendeztek.

Id. László János kántor-tanító a a szovjet-román barátsági kapcsolatok eredményeiről számolt be, melyek előmozdították gazdasági és kulturális téren népünk fejlődését. Kovács Mihály egyetemi hallgató a munkás és értelmiségi ifjúság közös munkájáról beszélt.

— A tanuló ifjúság, mondotta beszédében, ma új próba előtt áll. Ma azt kell bebizonyítani, hogy keresi az utat a nép felé, keresi a kapcsolatokat a dolgozó ifjakkal.

A CASBI kezelés alatt levő javak tulajdonosainak figyelmébe!

A szeptember 4-iki Hivatalos Lap 205. számában megjelent 228. sz. törvény rendelkezései szerint az alább felsoroltak a CASBI kezelés alatti javaik felszabadítása érdekében szeptember 4-től számított 50 nap alatt a Comisia de Lichidarea CASBI hoz címelve, de a vármegyháza I. em. 32. sz. szobában működő hivatalhoz adjanak be felbélyegzett kérést a következő okmányokkal felszerelve:

állampolgársági bizonyítvány, bizonyítvány arról, hogy a kérelmező nem volt háborús bűnös, bizonyítvány arról, hogy 1944 évben sem német, sem olasz állampolgár nem volt.

Adleff Ernő dr., Dienesch H. János dr., Heitz Adolf, Mathes János, evangélikus lelkészi hivatal, Rösler Károly dr., Schaaser György, Schuller János, Siegmund Max, Ziegler Henrik, Párdy István, Balogh Emil, Balássy Sándor, Bakk Elek dr., Dénes József, Kálmán Ferenc, Orbán Balázs, Vass János, Ambrus Péter, Baritz Ignác, Barra Sándor, Bartalis Erzsébet, Bán József, Boda Elek, Finkér Erzsébet, Finta Ferenc, Istvánfi nővérek, Kakucs Ferenc, Osváth József, Alexi István, Bakóczy Károly, özv. Barcsay Sándorné, Bányai János dr., özv. Becsek Aladárné, özv. Birton Istvánné, özv. Dénes

Nem lehet életünk egy külön világba zárt élet, a mi helyünk ott van a dolgozók között.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Simó József egyetemi hallgató Petőfi forradalmi költészetéről tartott előadást. Mórincz-Asztalos: A stipendium c. egyfelvonásos színműve a mintegy 500 főnyi közönség sorában nagy elismerésre talált, akárcsak a népi táncok is. A kulturstély hatalmas sikere ékes bizonyítéka annak, hogy a demokrácia új fordulatot hozott a nép életében, a széles népi tömegek közkincsévé teszi művészi és kulturális értékeinket.

K. M.

Gyermeknyaraltatás Kobátfalván

Kobátfalva községben a gyermekek 80%-át a járványos számközhőgés nagyon legyengítette. A napokban egy elhalálozás is volt.

A helybeli Román Munkás Párt, a Dem. Nők Szövetsége és a községi előjáróság a szülőkkel értekezletet tartott és annak eredményeképpen a Réz-hegy tetejére önkéntes munkával egy deszka-barakot építettek, ahova már 30 gyermeket helyeztek el üdülés céljából.

A helyi demokratikus szervezetek a Román Munkás Párt kezdeményezésére így tették lehetővé a szegénysorsú szülőknek, hogy ingyen nyaraltathassák gyermekeiket a Réz-hegyen, melynek magassága orvosi szakvélemény szerint megfelel a betegség leküzdésére megkövetelt levegőváltásnak, s miután csak 4 kilométer távolságra van a községtől, a gyermekek mindennap meglátogathatók és otthonról élelmezhetők.

Befőttes és ugorkás üvegek UMGI Sz-nál bas, üveg és porcellán osztály

Dezsőné, özv. Hadnagy Károlyné, özv. Jancsó Jánosné, Bartos Dénes, Benedek Albert, Biró Emma, Csedő Ilona, Czika László, Debiczky Béla, Erdélyi István, Frölich Ottó, Füstös Ida, Gábor József, Glósz Miksa dr., Göllner Ottó, özv. Hatos Jánosné, Hinléder F. Ákos dr., Hinléder Kornélia, Kósa János dr.-né, Landár Margit, özv. Loschdorfer Aladárné, Mátyás Ferenc, Nyirő József, özv. Szabó Gáborné, Székely Erzsébet, Tóth Ferenc, Voszka István dr., Zekány Péter, Barabás József, Csutak Ferenc, Ferenc Mihály, Fraier Béla, özv. Pál Gyuláné, Hirt Jolanda, Ágota András, Jodál Gábor dr., Jakó Albert dr., Béres András, Csomor Gáborné, Szabó Mihály, Adorján Albert, özv. Sándor Ignácné, Ráduly Gergely, Kassay F. Domokos, Botos Ilona, Daróczy Margit, Bakk Elekné, Sándor Emma székelyudvarhelyi lakosok.

Jakab József, özv. László Áronné, Adleff Hedvig, Jaeger Jenő székelykereszturi, Ferenczy László, Szabó András nagygalambfalvi, Jeddy Péter rugonfalvi, Mikó Mihály bögyözi, Jakab Albert pálfalvi, Tarr Ferenc, Demeter Julia csehétfalvi, Mendel Rafael lövétei, Csavar Ernő siklódi, Szénási János oklándi, Simó András zetelaki, Miss Alfrédné, Girschit Walter szentegyházfalvi lakosok.

Kis tejgazdasági lexikon

II

A

Alvadási idő, a tej beoltásától az alvadás beálltáig terjed. A pármánál 30—60, az ementhálnál 25—40, trappistánál 30—35, juhgomolyánál 20—30 perc az alvadási idő.

Angolkór, D vitamin hiánya okozta gyermek- és malacbetegség.

Aróma, zamat.

Asszonytej, 3,74% zsírt, 0,8% kazeint, 1,21% albuminglobulint,

6,37% tejcukrot, 0,30% hamut, 87,58% vizet tartalmaz, fajsúlya 1,0298.

Asztali tehénturó néven a szárazanyagban 35% zsírt tartalmazó, a tehénturóra vonatkozó rendelkezéseknek megfelelő turó hozható forgalomba.

Avasodás, mikrobák és enzimek okozta zsírbomlási folyamat, amelynek minden zsír, így a vaj is alávetett. Jellemzi az „avas”-nak mondott sajátos szag és íz. Utóbbi idővel karcoló lesz. Ez az avas iz az alaxson zsírsavaktól ered.

Székelykeresztur sportja

Ökölvívás.

A szépen fejlődő székelykereszturi ökölvívók, vasárnap délelőtt Segesváron az ottani UTM ökölvívó csapatával visszavágó mérkőzést tartottak.

Eredmények a következők:

Légsúly: Moldován (Sz-keresztur): Turcu (Segesvár), pontozással győz Turcu.

Pehelysúly: Lorencz (Sz-keresztur): Bilau (Segesvár), a III. ik menetben Bilau feladta.

Könnyűsúly: Fodor (Sz-keresztur): Matfeld (Segesvár), a III. ik menetben Matfeld feladta.

Kisközépsúly: Gidó (Sz-keresztur): Oprea (Segesvár), a II. ik menetben Oprea feladta.

Középsúly: Barabás (Sz-keresztur): Salamon II. (Segesvár), az I. menetben Barabás feladta.

Kisnehézsúly: Sipos (Sz-keresztur): Lakatos (Segesvár), az I. menetben Lakatos feladta.

Nézilabda

Sz M S E (Sz-keresztur): Akarat (Medgyes) 8:7 (5:5). A mindvégig szép, izgalmas mérkőzést, csak a két játékevezető viszálykodása rontotta.

Labdarugás

Gazmetan (Medgyes): Sz M S E (Sz-keresztur) 6:1 (2:1). A medgyesi csapat jobb tudása és a kereszturi védelem tehetetlensége hozta meg az eredményt.

T e k e

Sz M S E (Sz-keresztur): Gazmetan (Medgyes) 253:200. A jó formát mutató kereszturi csapat biztosan győzött a gyengén játszó medgyesi csapattal szemben.

Megjelent a „Marx Tökéje” című mű magyar nyelven.

— **Felhívás!** Értessítjük a Román Népköztársaság vármegyei vadásztársaságának tagjait, hogy az új társaságba a felvétel megőrtént és minden tag a bukaresti központnak járó 500 lej illetéket folyó hó 22-ig fizesse be, ellenkező esetben a tagok sorából töröltetik. Együttal értesítjük tagjainkat, hogy vadászlőszereink megérkezett (hüvely, gyutas, sörét, kész töltény 12—16 os kal.), amely a társaság székházában Székelyudvarhely, Sztálin-tér 24 szám alatt, gyári áron vehető bármilyen mennyiségben. A vármegyei fiók vezetősége.

— **Halászkok figyelmébe.** Az udvarhelyi járási halászkok figyelmét felhívjuk, hogy a felső vizekben halászni óhajtok jelentkezzenek Udvarhelyen a Piafa Sztálin 24 szám alatti székházban.

Munkában a MNSz ujszékelyi ifjúsági csoportja

A Magyar Népi Szövetség ujszékelyi ifjúsági csoportjának 2 hónapos munkaterve keretében 34 ifju 3200 munkaóra alatt 47000 lej értékű újépítési munkát végzett Utakat, hidakat javítottak, legelőt takarítottak meg, a Kükküllő szabályozásának és a gát kötésének munkálataiban is részt vettek. A napközi otthon gondozásából is kivették a részüket s a napközi otthon javára rendezett mű-oros estélyen műsorszámokkal szerepeltek Ezenkívül megrendezték a Petőfi ünnepélyt és az aug. 23-i ünnepélyt. Politikai és ideológiai előadásokat tartottak. A székelykereszturi népi kollégium javára gyűjtést rendeztek, melynek eredménye 1150 lej, 11 veka kukorica és fél veka paszuly volt. A Demokrata Nőkkel karöltve a napköziotthon javára is gyűjtöttek.

Meghívó.

A vármegyei Egészségügyi Tanács Közegészségügyi Állomás-bizottsága szeptember 26-án, vasárnap este 8 órakor az unitárius egyház kulturtermében (Bethlen-utca 50) táncsal egybekötött műsoros estélyt rendez, melyre városunk és megyénk minden lakóját szeretettel meghívja és elvárja a **rendezőség.**

x **Cipők és táskák átfestését,** bármilyen színre, vállalom. Dobrai Rákóczi-ut, 20. 2—3

x **Eladó** egy szabász-asztal, két stélzsi és egy dobkályha. Érdeklődni lehet a kiadóhivatalban.

x **A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom,** hogy női fodrászatomat Kossuth u. 1. sz. alól Kossuth u. 8. szám alá helyeztem át. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve továbbra is. **Asztalosné Málnási Anna.** 2—2

x **Szerény Iparos** keres 40—45 év körüli, szerény magaviseletű, gyermektelen nőt, házvezetésre, esetleg meleg otthonra talál. Cím a kiadóhivatalban. 2—2

x **Tisztelettel értesitem** a n. é. közönséget, hogy Piafa Sztálin 12 sz. alatt (Keresztély-udvarban) villany-szerelési műhelyt nyitottam. Villamos szakmába vágó dolgokkal kapcsolatosan szívesen állok rendelkezésre és költségvetéssel díjmentesen szolgállok. Szíves pártfogást kér **Papp Jenő.** 3—3

x **Házvezetőnői** állást keresek magányos urnál, esetleg, mint perfekt szakácsné, lakás és fizetés ellenében vidékre is megyek. Megkeresés, 46 éves jellegre a kiadóhivatalban. 1—2

x **Eladó** egy festett hálósobabutor elköltözés miatt. Szabó József, Mihály-udvar 2.

Hogyan él a szovjet földműves?

Ahhoz, hogy helyesen értékelhessük a szovjet földműves mai helyzetét, vissza kell tekintenünk a múltba. A cári uralom idején a földművesek ezrei rabságban, szegénységben és a legnagyobb nélkülözések közepette éltek. Oroszország bejáthatatlan szántóföldjeit egy maroknyi osztály birta és a szegény földműves, hogy életét tengethesse, dézsma vagy árenda fejében bérelhetett egy kis földet csupán. A termelőeszközök hiánya miatt e kis föld nem biztosította megélhetését.

A föld elosztásának aránytalanságait mutatják a következő adatok: 10 500 000 földműves családnak 75 000 000 hektár földje volt, míg 30 000 földbirtokos 70 000 000 hektár föld fölött rendelkezett. A földművestől az állam minden áldozatot megkivánt, azonban az ő igényeinek kielégítésével, életszínvonalának emelésével (iskolák, utak, építések, termelőeszközök javítása) senki sem törődött.

Az 1917-es forradalommal új társadalom kialakulása kezdődött, melynek alapját a földműves osztály és a városi dolgozók szoros szövetsége képezte. Földreform-törvényt hoztak, melynek alapján 152 000 000 hektár föld került kiosztásra a parasztság között. A földhöz való juttatás, az adók alóli mentesség, valamint a bank adósságok eltörlése, jóllehet nagy könnyítést jelentettek az addig elnyomott parasztság számára, a bajok gyökerei mégsem szűntek meg.

Az osztálytagozódás a falvakban továbbra is megmaradt (kulák, középparaszttal, szegényparaszttal). Egyéni gazdálkodással még a középparaszttal sem tudta fedezni ruházati és élelmiszeri szükségleteit, annál kevésbé a szegényparaszttal. A szovjet földműves belátta, hogy a kis föld birtoklása mellett továbbra is szegény és elesett marad, ezért önként áttért a kollektív gazdálkodás rendszerére, amely nem zárja ki azt, hogy a kolhoz tagjai magántulajdonnal rendelkezzenek.

Lássuk, mi a kolhoz, és hogy folyik ott a munka. A kolhozban irányított gazdálkodás van. Az állam minden támogatást megad, ami a kolhoz gazdasági fejlődésében előre viheti. Pénzbeli segítségen kívül, megfelelő gazdasági eszközökkel, gépekkel látja el, ezáltal mentesíti a földművest a megerőltető munkától. Ugyanakkor megfelelő oktatást is nyújt ezen eszközök, illetve gépek helyes és célszerű használatával kapcsolatban. Ezért a mezőgazdasági gépparkok és a szakértők mellett, minden kolhozban van egy mezőgazdasági felelős, aki minden gazdának készséggel megadja a szükséges utasításokat, hogy a szovjetek országában a földek minél dúsbabban teremjenek. A szovjet állam nagy súlyt fektet a vetőmag minőségének javítására. A kollektív gazdálkodási rendszer a hozzáfűzött reményeket beváltotta és több, mint 10 000 000 paraszt család életszínvonalát mutatott lényeges emelkedést.

A kollektív gazdálkodás keretében a szovjet földműves előtt minden lehetőség nyitva áll. Pl. egy gazdasági évben a közös birtokból annyit kap, mintha 5-6 holdon dolgozna saját birtokán. Munkája ellenértékét nem pénzben kapja meg, hanem a kolhoz használatából munkája arányában részesül. A földműves munkáját a kollektív gazdálkodási rendszerben minősítik. Ezért minden tag arra törekszik, hogy munkája legjobbját adja és, hogy

minél többet dolgozzék, hogy ezáltal többet munkájáért prémiumban részesülhessen. Pl., ha egy öttagú családból 2 személy 300 napot dolgozik, az elosztásnál 3600 kg. búzát kap, ezenkívül a napok aránya szerint egyéb terményből, takarmányból, zöldség, bor, méz, vaj, hus, stb. Ezenkívül a kollektív gazdaság ruházati cikkekkel is ellátja tagjait, melyekhez a szovjet földműves a szövetkezeteken keresztül mérsékelt áron jut hozzá.

A kolhozoknak az állammal szemben bizonyos kötelezettségei vannak: adót fizet a jövedelme után

Sikerrel folyik a MNSz tisztújító közgyűlésének előkészítése

A Magyar Népi Szövetség tisztújító közgyűlésének előkészítő munkálatai tovább folynak Udvarhely megyében. A MNSz Udvarhelyi Szervezetének kiküldötti általánosan látogatják a községeket és felvilágosító előadásokat tartanak a Magyar Népi Szövetség új feladatáról. Részletesen ismertetik a MNSz százas intézőbizottságának csikszerepai határozatát, melynek alapján a MNSz magáévá teszi a Román Munkás Párt célkitűzéseit.

Népköztársaságunk alkotmánya biztosítja az együtelt nemzeti szegénység jogát, de ehhez, nekünk, MNSz-be tömörült magyaroknak, segítséget kell nyújtanunk. A mi kötelességünk, hogy minden erőnkkel támogassuk azt a politikai rendszert, amely az összes eddigi rendszerektől eltérően, biztosítja a magyarság

és mérsékelt díjazást a közvagyon biztosításáért. A termények betakarítása után visszafizeti az állam által kölcsönképpen előlegezett vetőmagot. Pl. a Voronyezs-környéki „Ilici” kolhoz 1938-ban 660 000 rubel jövedelmet tudott felmutatni. Ebből 22 052 rubel volt az adó, 14 129 rubel a biztosítási díj. Ime mily kis részt kell az államnak átadni a jövedelemből. A jövedelemből 12-20% ot gazdasági beruházásokra fordítanak, ezenkívül alapot létesítenek a betegek, illetve munkaképtelenek segélyezésére, valamint a gyermekek nevelésére szánt intézmények fenntartására.

Az anyagi jóléttel párhuzamosan a kulturális fejlődés is bámulatos.

jogegyenlőségének.

A falvakon tartott felvilágosító előadások eredménye máris több községben mutatkozik. Többek között Agyagfalva községben, ahol ezideig nem tulajdonítottak fontosságot a MNSz munkájának és a MNSz agyagfalvi szervezete mindössze 7 működő tagból állott, ellenben ma már 40 tagja van. Ez a fejlődés nagy részben Ince Géza nemrég Agyagfalvára helyezett, fiatal jegyző lelkes és odaadó munkájának köszönhető, aki megértve a MNSz-re háruló feladatokat, fellendítette Agyagfalva szervezeti életét.

Hisszük, hogy úgy Agyagfalva, mint a többi község lakossága tevékenyebben kapcsolódik bele a MNSz jövőbeni munkájába, s ezzel demokráciánk megerősítésébe.

Látogatás az épülő közegészségügyi állomáson

Az utóbbi időben sokat hallottunk és olvastunk a közegészségügyi állomás Székelyudvarhelyen való felállításáról.

Felkeressük Benedek József dr. orvost, aki megmutatja az állami kórház belgyógyászati osztályának két kis szobájában elhelyezett laboratóriumot.

Egy kicsit elfogultnak nézünk körül a rengeteg különböző nagyságú és alakú lombikok, üvegcsövek, üvegek, titokzatos lámpák és sustorgó készülékek között. Olyan szűk a hely, hogy a falak mentén és a szoba közepén elhelyezett asztaloknál különböző anyagokkal beoltott kísérleti nyulakkal és tengeri malacokkal foglalkozók között alig lehet mozogni. Alig érthető, hogy ilyen keretek között, hogyan lehet azt a hatalmas, az egész megye egészségügyét szolgáló laboratóriumi munkát elvégezni.

— Reméljük, hogy rövid időn belül alkalmunk nyílik a fokozottabb munka elvégzésére, — nyugtat meg Benedek József dr. főorvos, a laboratórium vezetője és elmondja, hogy a Román Munkáspárt javaslatára az egészségügyi tanács a közegészségügyi állomás céljára átengedte az épülőfélben levő egészségházat.

Megnézzük a földszinten elhelyezett táptalajkonyhát, azután lemegyünk az udvaron levő kísérleti állatok helyiségébe. Rengeteg nyul és tengerimalac van elhelyezve a tisztán tartott ketrecekben. Egy-egy állatkát már több esetben használtak fel kísérleti célokra. A kísérleti állatok utánpótlásáról is gondos-

nak fontosságáról beszél.

— A közegészségügyi állomás tulajdonképpen tudományos, kutató intézet, amely a járványos, társadalmi és népbetegségek terjesztőinek felkutatását végzi. Ellenőrzi az élelmiszerek, ivóvíz és italok használatára alkalmas voltát, idejében tisztázza az egyes helyeken felbukkanó betegségek természetét és támogatja az orvosokat a betegségek megállapító, gyógyító és azokat megelőző tevékenységükben. Támogatja az állatorvosok munkáját is.

Amíg Benedek József dr. főorvos beszédét hallgatjuk, önkéntelenül felmerül bennünk az a kérdés, hogy hogyan is nélkülözhetjük eddig a közegészségügyi állomás intézményét, mikor megyénkben és az egész Székelyföldön annyi a beteg és még több az olyan ember, akinek további egészsége, illetve egészségének megtartása a közegészségügyi állomás működésétől függ. Az idők szellemének kellett merőben megváltoznia, hogy erre is sor kerülhessen.

Az egészségházzal, vagyis a közegészségügyi állomás épületéhez érve, sorra járjuk a vakolatlan falu helyiségeket. Benedek főorvos lelkesen magyarázza, hogy a bakteriológiai, szerológiai és vegyi munkálatokat melyik szobában végzik majd el. A kisebb helyiségeket desztilláló, sterilizáló és fertőtlenítő fülkéknek rendezik be s az egyik szobában a táptalajkonyha helyét készítik elő. Külön tágas váró- és vizsgáló szoba áll majd rendelkezésére az állomást felkeresőknek. Még a kísérleti állatoknak is van helyük az épületben. Teljesen szigetelő falak között, könnyen hozzáférhető helyen gondozzák őket, hogy bármelyik pillanatban kéznél legyenek.

A felügyelő lakás előtt egy halom homok van. Kérdésünkre megtudjuk, hogy ez már önkéntes adomány az épület befejezéséhez. Több községben tettek ígéretet, hogy az épület befejezéséhez szükséges anyag összeadásához hozzájárulnak.

— Nem áll elég pénz rendelkezésünkre. Az épület befejezésének költségeit a magunk erejéből kell előteremteni. A közel jövőben erre az alapra műsoros estélyt rendezünk, hogy ennek bevételével is hozzájáruljunk a kiadások előteremtéséhez.

Azzal a reménnyel búcsuzunk Benedek József főorvostól, hogy megyénk lakossága megérti, mit jelent a közegészségügyi állomás felállítása és anyagi lehetőségéhez mérten mindenki hozzájárul annak felépítéséhez.

A MNSz városi szervezetének munkája

Székelyudvarhely város MNSz szervezete f. hó 16-án este a városháza tanácstermében tartotta meg szokásos taggyűlését. A termet zsúfolásig megtöltötték az érdeklődők és tagok. A rendes taggyűlést a szokásos műsor előzte meg, amely kedvessé és vonzóvá tette a gyűlést. A műsor után a városi szervezet titkára politikai beszámolót tartott. Majd ezt követően, a szervezeti kérdések megtárgyalása után, a városi szervezet tisztújító közgyűlésének előkészítése történt meg. A városi szervezet 6 kerületébe, külön-külön kerületenként a következő időpontokra tüzték ki a szervező és felvilágosító gyűléseket:

I. ker. szeptember 17-én este a székházban (Kőkereszt-tér 3).

II. ker. 20-án este 8 órakor az Unitárius Kulturházban.

III. ker. 23-án este 7 órakor a székházban.

IV. ker. 27-én este 7 órakor a székházban.

V. ker. 29-én este 7 órakor az állami fiú iskolában.

VI. ker. 26-án este 7 órakor a székházban.

Az I. kerület taggyűlése a székházban volt megtartva, ahol a kerületi felelősök és utcafelelősök jelentek meg. A megyei választási megbízott ismertette a politikai helyzetet és a MNSz eddigi munkáját, majd a szervezési kérdések megtárgyalása következett.

A kerület élére egy három tagú választási bizottság került, amely a szükséges munkálatokat végzi el. Megtörtént az utcafelelősök számának kibővítése és az irányítók munkába állítása is. Az első kerület lendülettel indul munkába, hogy a választást ünneppé tegye. Az első kerület választási bizottsága és szervezeti vezetői versenyre hívták a harmadik kerületet.

A városi szervezet vezetősége közli, hogy átköltözött a Kőkereszt-tér 3 szám alá. Kéri a testvéreket, hogy itt keressék fel, ahol a titkárság rendelkezésére áll a testvéreknek mindenféle ügyben.

ARLUS-KÖZLEMÉNYEK

Az ARLUS nagy megyei képzésképzése

Szorgos kezek dolgoznak a szept. 26—okt. 5 között Székelyudvarhelyen megrendezendő Arlus-képzésképzés anyagának művészi kivitelezésén.

— Nem is fárasztó ez a munka — mondja az egyik tanárnő, — mert olyan szép, hogy az ember el is felejtkezik arról, hogy dolgozik. Egy kis tanítónő ollóval a kezében csillogó szemekkel vallja be:

— Nem is gondoltam, hogy a Szovjetunióban ennyi sok szép és nagyszerű van!

Az egyik sarokban már készen áll 30 szebbnél-szebb, művészien elkészített kép, mely Európa legnagyobb folyóját, a Volgát mutatja be és azt a hatalmas munkát, amellyel a Szovjetunió népei az egyetemes emberiség szolgálatába állították be a hatalmas folyót és vidékét.

Láthatjuk, hogy a Moszkva-Volga csatorna Moszkvát 5 tenger kikötőjévé tette, látjuk a Volga-vidék legrégebb orosz városát, Uglits-t, mely ma hatalmas villamos erőmű telepekkel biztosítja az ország fejlődését, Jaroszlav-ot, a gyermekek városát, Gorkijt, a nagy orosz író szülővárosát, mely ma a Volga legnagyobb kikötővárosa, Kazánt, Uja-

novszk-ot, Lenin szülőhelyét, Kujbisev-et, Sztalingrád-ot, stb.

A másik képsorozatban a 30 éves szovjeterő kiállítási albumát látjuk. Az acélos erőt, a kitartást, a jövő boldogság megvalósításának hitét tükrözi vissza, amely benne lüktet a Szovjetunió minden dolgozójában. Bemutatják ezek a képek a nagy októberi szocialista forradalom előkészítését és megvalósítását, a polgárháborút, az ország szocialista iparosításáért folytatott harcot, a tervgazdálkodásért folytatott küzdelmet, az új alkotmány megvalósítását, a nemzetgazdaság újjáépítését, a nagy háborút és végül az új békés fejlődés korszakának kezdetét.

A harmadik képsorozat színes nyomású képeiben a legszebb orosz tájakat láthatjuk.

Ezekon kívül még 10 képsorozatot állít ki az Arlus, melyek az új-építés lázáról, a mezőgazdasági és ipari munka fejlődéséről, a szovjetnevelésről és kulturáról, iskoláról, pihenésről, stb. nyújtanak tájékoztatást, igazolva, hogy a szocialista haza minden munkája, a nép boldogságáért van.

Ujjászervezték a székelykereszturi ARLUS vezetőségét

Az ARLUS megyei szervezetének intézkedése folytán a székelykereszturi szervezet vezetőségét ujjászervezték a f. hó 12-én tartott közgyűlésen. A népes közgyűlést Barbu Ioan főtitkár nyitotta meg, román és magyar nyelven üdvözlővén a megjelent Grama József megyei kiküldöttet és a pártok, hatóságok és intézmények képviselőit.

Gramá megyei megbízott tartalmas és átfogó beszédében vázolta az ARLUS működésének célját. Részletesen vázolta azt a nagy segítséget, amelyet a Szovjetunió országunknak adott a háború befejezésétől mostanáig s amelylyel bebizonyította, hogy minket nem úgy kezel, mint volt ellenséges népet, hanem mint szövetségest és jóbarátot.

Kívánatos tehát, hogy a szovjet-

népet, annak kulturáját, szokásait és képességeit minél közelebről megismerjük, ezért feltétlenül szükséges az ARLUS szervezetbe minél nagyobb tömegben kapcsolódni be.

Ezután Borbély István titkár az ARLUS helyi szervezetének egy éves munkájáról számolt be s bejelentette az eddigi vezetőség lemondását.

A közgyűlés a választást megejtette és a vezetőségbe olyan tagokat választottak be, akiknek személye biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a székelykereszturi ARLUS szervezet a jövőben még fokozottabb mértékben fog dolgozni az román-szovjet barátság kimélyítésén és mindent elkövet arra nézve, hogy népünk a szovjet népet, annak kulturáját, szokásait minél szélesebb körben megismerhesse. B. Zs.

Szülők gondja

Évenként ismétlődik az iskolai év kezdete előtt a szülők gondja. A tanügyi reform mindenki számára lehetővé teszi a tanulást, illetve taníttatást. A szülő gondja ma az, hogy milyen jellegű iskolába adja gyermekét. A legtöbb szülőnél a gyakorlati iskolák kérdése okoz gondot.

Az elmúlt időben alsóbbrendűeknek tekintették a gyakorlati iskolákat. Ezért idegenkedtek a szülők azokról. A hatalom urai a kizsákmányolás szellemét érvényesítették ezekben az iskolákban is. Rendesen csak munkások gyermekei jártak ezekbe az iskolákba. Ezért gondoskodtak arról, hogy ne képezzenek ki széleslátókörű, nagyműveltségű embereket, csak olyan egyoldalú embereket, akik az iskolából kikerülve szakmájukon kívül ne tudjanak, ne lássanak semmit. Ezek az iskolák a múltban legjobb esetben csak mesterembereket adtak az egyes üzemeknek.

Nagy tévedés volna azt hinni,

hogy a tanügyi reform után elkülnülnek az iskolatípusok: az elméleti szigorúan elméleti marad és a gyakorlati iskolákban pusztán csak gyakorlati tudásra tehetnek szert a tanulók.

A gyakorlati iskolákban az illető szaktudás mellett az elméleti iskolákkal egyenlő általános műveltséget nyújtanak. Ezekben az iskolákban egyetlen tanuló sem végezhet sikert, bármilyen tökéletes is a szakmai tudása, ha nem ismeri a történelmet, az irodalmat, a természettudományokat, a gazdasági politikát, nem sajátítja el a nyelveket és nem ismeri társadalmunk fejlődésének tudományos törvényeit.

Uj életünknek, népi demokráciánknak, az épülő szocializmusnak egész és minden szempontból széleslátókörű, fejlődőképes emberekre van szüksége. Olyanokra, akik az iskolában szerzett általános műveltségükkel a legmagasabb vezető állást is betölthetik.

A gyakorlati iskolák végzettjei tehát nem egyoldalú mesteremberek lesznek, hanem a szaktudás mellett az elméleti középiskolákkal egyenértékű elméleti tudást is nyernek.

A gyakorlati iskola előnye az is, hogy az elvégzettjei azonnal állást kapnak. Itt a Székelyföldön ezeknek az iskoláknak igen nagy jövőjük van, mert az ezekben végzeteknek széleskörű elhelyezkedési és munkalehetőségük nyílik. Az ezekből kikerülő ifjak jövő társadalmunk

legképzettebb, legmegbecsültebb, legjobban kereső tagjai lesznek.

Ime, a szülők gondja így könnyebbül meg. Nem sivar és bizonytalan kilátások viszik a megnyíló iskolák kapuin át a tanuló ifjúságot, hanem az a biztos tudat, hogy az emberi jobb életért történik minden gondolkodás: minden becseletes munka biztosítéka a jobb élet lehetőségének a szocializmus felé vezető uton.

Új élet az Ugron-kastélyban

Az Ugron-kastély utolsó tulajdonosa, Ugron Ákos, csak evett-ivott és kártyázott, valóságos éjjeli mulatóhely volt a kastély. Most az állam tulajdona. A kastélyhoz tartozó külső birtokot a földnélküli parasztok között osztották ki és a kastély kertjéből az elmúlt években 250 gyermek részére főztek a napközi otthonban. Ma már az Ugron-kastélyon ez a felirat látható: »Éljen a Román Népköztársaság!«

Később gazdasági iskolának alakította át és rendezte be a román állam a helybeli Román Munkás Párt kezdeményezésére és irányítása mellett a kastélyt.

Ahogy belépek a nagyterembe, jobbkéz felől az iskola padjaiban komoly férfarcokat pillantok meg. Dénes András adja meg a felvilágosítást, hogy most tulajdonképpen nyári szabadsága van a gazdasági iskolának és megkérték Keszi Harmath Erzsébet igazgató elvtársat, hogy három hetes tanfolyamra, az ujonnan átképzendő erdőpásztorok részére engedje át az iskolát.

Amit ezután megtudok, az hamar feledtetni az Ugronok mulatozásait és felujjong a lelkem. Vagy 35 ember lép ki az iskola padjaiból és ebédhez ülnek. Ebéd végeztével mindnyájan neki állanak és burgonyát takarítanak nagy fazekakba a vacsorához. Azután lepihennek a kastélykert fái között és az előadás hallottakról beszélgetnek. Három előadóval beszélgetek, Ilyés János, Molnár István és Csáki János főer-

A Satrii tanítónő üzenete az új iskola nevelőihez

Szinte jelképes jelentősége van annak, hogy az új iskola új iskolaévének elején pergett városunkban ez a kedves film Mindenki élvezettel nézte művészi felvételeit, együttérzéssel figyelte megható meséjét. Ugy gondolom mégis, hogy különösen hozzánk, nevelőkhöz és szülőkhöz szólott elsősorban. Ki ne találgatta volna közülünk, hogy milyen is lesz az új iskola, mit is fogunk ott csinálni, hogy kell nevelnünk és hogy fogják benne nevelni a gyermekeket.

A satrii tanítónő kedves, emberi alakja most megmutatta, hogy milyen lesz, milyen kell hogy legyen az új iskola. Kérdéseinkre a Szovjetunió ezen a kedves filmen keresztül válaszolt. Az új iskola mindenkié lesz, de természetesen elsősorban azoké, akiket a régi iskola kizárt magából. Szeretettel, hozzáértéssel, a nevelés összes modern eszközeivel fogják benne gondozni, tanítani, nevelni gyermekeinket, de természetesen bátor, nyílt szívű emberekké. Gyöngéd emberiség és bátor hősiesség kell, hogy párosuljon mindenkihez, aki az új iskola szolgálatában a satrii tanítónő szellemében akar dolgozni.

Dr. Váró Györgyné.

dészekkel, majd megérkezik Bence Albert elvtárs. Őt június 14-én neveztek ki erdészeti tanácsossá. Fialtal, alig 26 éves ember, de komoly, öntudatos arca elárulja, hogy érett emberrel beszélnek. Bence Albert elvtárs elmondja, hogy az általa ujonnan szervezett erdőpásztoroknak itten a szabadban, a fák megismertetése, megkedveltetése és főképpen megbecsültetése végett adják a tanítást. Ezek az emberek a szabad természethez vannak szokva, ezért a természetben kell tanítani őket. Fontos hogy az új erdőpásztorok politikailag is képzettek legyenek, mert az erdők az állam életének fontos tényezői és csak az szolgálhatja népköztársaságunk érdekét, aki a meghozandó törvények szellemét is ismeri.

— Az erdőben a falusi nagy gazdák tették mindig a legnagyobb károkat. Most a szegényparasztokból kikerülő erdőpásztorok lesznek hivatva az erdőt a kulákok tulkapásaival szemben megvédeni és a szegényparasztok érdekeit védeni. Így állnak nekik a dolgozó milliók és népköztársaságunk igazi szolgálói. Most, hogy államosították, az erdők védelmet fognak találni. A Román Népköztársaság alatt ezért kell átnevelnünk az erdőpásztorokat, hogy őket az erdők védelmére tudjuk állítani, — fejezi be beszédét Bence Albert elvtárs. N. S. J.

Következő film: Titkos írás

Ebből az orosz filmből az derül ki, hogy néha a legbuzgóbb emberek is súlyos károkat okozhatnak a közösségnek, ha nincs bennük elég éberség és fegyelmeztség. Egy mérnök egy jelentéktelennek látszó hibával majdnem végzetes bűntudatba sodródik, de szerencsére a szerelem segítségével minden jóra fordul. Izgalmas, érdekes fordulatok teszik színessé ezt a filmet.

Szerkesztői üzenet

Összes tudósítónkat, munkatársainkat kérjük, hogy közleményeiket, nyomdatechnikai okból, ritkított sorokban, könnyen és kifogástalanul olvasható írással, ha lehet: gépirással fogalmazzák és küldjék be hozzánk. Nyomatékosan kérjük azt is, hogy különösen a szövegbe foglalt nevek, számok és más adatok hibátlan, tiszta kiírására ügyeljenek minden esetben.

Kivülről érkező cikket — bármilyen rövid legyen — azzal a feltétellel, hogy a következő keddi számban megjelenjen, péntek délen tul kivételesen sem fogadhatunk el.

A bírálát és önbírálát

A tőkés társadalmi rend rothadása a mai időkben mindjobban áthatja a polgári kulturát is. A polgári kultúra már rég eltávolodott mindattól, ami haladó, ma a haladás útjában áll, hogy meggátolja a tőkés társadalmi rend felbomlását. Ezzel szemben a szovjet-kultúra, tudomány és művészet új, eddig ismeretlen utakon tör előre és új teljesítményekkel gazdagítja az emberiséget. A szovjet-kultúra fegyver a világ minden táján lakó népeknek, akik a szabadságért és szocializmusért harcolnak. A győztes háború a Szovjetunió kulturájára nagy történelmi feladatokat bízott. E feladatokat a szovjet filozófusok a fejlődés törvényszerűségének alapján dolgozzák ki és fejlesztik tovább. A filozófiai kérdések egyike a bírálát és önbírálát.

A fejlődés dialektikus törvénye az ellentétek harca. A polgári társadalom alapvető ellentmondása a termelőerők és termelőviszonyok közötti ellentét. A termelőeszközök fölötti magántulajdon és termelés társadalmi jellege kibékíthetetlen ellentétek. A szocialista társadalom megszüntette a termelő eszközök feletti magántulajdont, felszámolta az egymással szemben álló osztályokat. A Szovjetunióban nincs kizsákmányoló és kizsákmányolt, nincsenek elnyomott népek és elnyomók. Mi mozgatja tehát a szocialista társadalmat a fejlődés útján? Megszűnt-e a Szovjetunióban az ellentétek harca? Erről Zsdánov, a bolsevik párt elhunyt nagy teoretikusa a következőket mondja: „A magasabb rend felé irányuló fejlődés nem az ellentétes osztályok harcának formájában történik, mint a kapitalista rendszerben, hanem bírálát és önbírálát formájában, ami igazi mozgató ereje fejlődésünknek, hatalmas fegyver Pártunk kezében!” A szovjet-társadalom fejlődés-törvénye tehát a bírálát és önbírálát.

Ez azonban nem tévesztendő össze a polgári bírálát egyetlen válfajával sem. Ez az önbírálát a lenini-sztalini szovjet-társadalom sajátossága. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a polgári társadalomban nem volt bírálát, hanem azt, hogy annak bírálata teljesen különbözik a marxista bírálattól és önbírálattól. A multba nézve azt látjuk, hogy a polgárság bírálta a feudális társadalom formáit. Ez a bírálát haladó szellemű volt. Amikor azonban a polgárság elnyerte a hatalmat és létrehozta saját társadalmi berendezését, akkor kizárta minden lehetőségét annak, hogy rendszerével szemben valaki bírálatot mondjon. Erről mondotta Sztálin, hogy a kapitalista társadalom urai félnek a világgosságtól, mert ha velük szemben a kritika és önkritika fegyverét használhatnák, akkor az elég volna ahhoz, hogy „kő kövön ne maradjon az egész burzsoá-rendszerben”.

A polgári bírálát ma azt célozza, hogy a fennálló társadalmi viszonyokat életben tartsa. Ilyen például a jobboldali szocialdemokraták bírálata, amely ha látszólag a tőkés társadalom ellen is irányul, be nem vallott, de nyilvánvaló célja éppen a tőkés társadalom megmentése, nem pedig megváltoztatása. Ez a tömegek megnyerésére törekszik, úgy, hogy elkerülje a tömegek forradalmi bírálátát.

A marxista kritika megalkuvás nélkül bírál mindent, ami régi és ami a haladás útját állja. De a marxista kritika nem mechanikus. A régiből csak azt veti el, ami haladásellenes. Amit az új rendszer fel tud használni, azt átveszi, új tartalom-

mal tölti meg és szolgálatába állítja. A kritika és önkritika a lenini-sztalini Párt erős fegyvere, amely a párt megjavítására törekszik. A bolsevik párt a szovjetélet minden megnyilvánulásában alkalmazza a bírálátot és önbírálátot. Míg a kapitalista rendszer a bírálát gyengíti és végül széttöri, addig a szocialista társadalomban nemhogy gyengítene, sőt erősíti és a fejlődést és haladást szolgálja. A kapitalista társadalomban az ellentétek maguktól jelentkeznek, a szocialista társadalomban maga a Párt tudatosan fedi fel azokat az önkritika fegyverének segítségével. A kritika és önkritika tehát nemcsak arra jó, hogy felszámolja a régit, hanem arra is, hogy a társadalmat megóvja az elfajulástól és biztosítsa a fejlődést. A Szovjetunióban nemcsak a Párt forgatja a kritika és önkritika fegyverét, hanem a szovjet-emberek nagy tömegei is. A bolsevik-párt állandóan biztosítja a tömeg bírálátát és önbírálátát, a régi

hibák kiküszöbölésének és az új rend kifejlődésének érdekében. A tömegek kritikája és önkritikája alapján fejlődik ki a szocialista munkásverseny.

A bolsevik párt a legélesebben harcol a csupán formális bírálát és önbírálát ellen. Nem szabad megelégedni a hibák és hiányosságok egyszerű felfedezésével. A bírálát és önbírálát gyakorlására a valóságnak megfelelő tanulságoknak és a munka megjavításának, a felfedezett hibák és hiányok kiküszöbölésére irányuló tényleges intézkedéseknek kell következniük. Ilyen következetes bírálátot és önbírálátot csak a munkásosztály ideológiájáról, Marx Engels-Lenin-Sztálin tanításaitól áthatva gyakorolhatunk.

Ezért szükséges a tömegek ideológiai színvonalának emelése, tanítás és tanítás útján, mert ez egyben felfegyverzi őket a kritika és önkritika fegyverével is.

B. S.

Ismerjük meg korunk könyveit

Kovai Lőrinc: Tűzkehely.

Az új magyar irodalom egyik legtermékenyebb írója: Kovai Lőrinc. Főként történelmi tárgyú regényeket ír, melyekben alapos, részletes tárgyi tudás segítségével domborítja ki a történelemnek éppen azokat a vonatkozásait, melyeket a mult elhallgatott előttünk. Tűzkehely című hatalmas regényét a Gestapo fogságából való kiszabadulása után, 1944 őszén fejezte be.

A regény tárgya az a hatalmas csehországi felkelés, mely a feudális korának egyik legjelentékenyebb társadalmi harca volt. A huszitizmus vallási zászlaja alatt tulajdonképpen a XV. század jobbágysága, mesterlegényei keltek fel, annak a kornak az elnyomott parasztsága és munkássága, korának kizsákmányolói ellen, a lovagi várak urai és a céhek mesterei ellen. A küzdelemben a szomszédos országok elnyomottai is bekapcsolódtak, sőt az igazság a lovagvárak urainak sorából is a küzdők közé szólított néhány forradalmárt. A hatalmas küzdelem 15 évig tartott. Közben pártok, frakciók alakultak, melyeket összekovácsolt időnként a közös ellenség, egész Európa ellenük támadó, riadt főnemessége. Az idő azonban még nem volt érett az öntudatos, szervezett osztályharcra, így a küzdelem elbukott. Az áldozat azonban nem volt hiábavaló, mert az évszázadok múlva bekövetkezett győzelmet előkészítették ennek a harcnak a tanulságai és áldozatai is.

A regényből a történelemnek olyan izgalmas, új igazságai tárulnak elénk, melyeket az eddigi történelemtanítás bizony elhallgatott előttünk. Többet tanulunk belőle, mint iskolaéveink sok adathalmazából. Az események színes, eleven figurákon keresztül rajzolódni kezdnek. Különös, bonyolult egyéniségek alakulnak a hosszú küzdelem során. A „felszemű“ Zsan Zsiska, a holta után is hű vezér; Prokop, a kopottcsuhás népvész; a nyugtalanvérű, áruló Jasenyka; a megpróbáltatások sulya alatt ujjászülető asszony: Jarmila; a háborúban megedződő, tépelődő lélek: Jurif és még sokan mások. Érdekes, tanulságos olvasmány, tanuljunk belőle mindannyian.

ILJA EHRENBURG az értelmiségiek wroclavi értekezletéről

Megemlékeztünk legutóbb arról az értekezletről, amely Wroclav lengyel városban folyt le és amelyen 45 ország szellemi vezetői, kiváló írói, tudósai, művészei gyűltek össze, hogy megtárgyalják az emberiség legfontosabb és legégetőbb kérdéseit, köztük mint legfontosabbat: a háború és béke ügyét. Hangsúlyoztuk az értekezlet nagy jelentőségét, annak a meggyőződésünknek az alapján, hogy a tömegek szellemi színvonalának, kulturájának rohamos erősödésével mindinkább fokozódní

fog az a hatás, amit rájuk az emberiség igazi szellemet, kulturát és a tartós békéért való öntudatos küzdelmet képviselő szellemi kiválóságai gyakorolhatnak.

Hogy az értekezletnek ez a nagy jelentősége milyen általános és tartós elismerésben részesült, bizonyítja, hogy még utólag is sokan foglalkoztak az értekezlettel, köztük Ilja Ehrenburg, a világhírű szovjet-író, akinek érdekes cikkéből néhány jellemző mondatot közlünk.

— A megnyitás előtt, írja Ehren-

burg, az amerikai és az angol sajtó a kommunisták gyülekezetenek akarta feltüntetni az értekezletet és csökkenteni igyekeztek jelentőségét. Amikor azonban Javaszchevics lengyel költő megnyitotta az értekezletet, mindenki előtt nyilvánvalóvá lett, hogy a teremben olyan emberek ülnek, akik joggal élvezik népük osztatlan bizalmát, s akik (bár meggyőződésükben különbözőek is egymástól) egy álláspontot foglalnak el a béke ügyében.

— Az értekezlet egyik legfőbb célkitűzése az volt, folytatja tovább Ehrenburg: állapítsák meg honnan ered a háborús fenyegetés. Az angol-amerikai kiküldöttek egy része azt akarta, hogy a vita elvi jellegű legyen, anélkül, hogy az amerikai és angol vezető körök és európai kizsákmányolók magatartására kiérnének. Az értekezlet elején az egyik amerikai újságíró ezt a kijelentést tette:

— Reméljük, hogy a kommunistákat elszigeteljük. Az értekezlet azonban mast bizonyított: Marshall és Bevin híveit szigetelték el.

Végül cikkének befejező soraiban Ehrenburg a következőket írja:

— Az értekezleten ismételtelen bizonyosodott, hogy a szocializmus végső győzelmében bizó szovjet-népek békét akarnak. Bizonyosodott az is, hogy az értekezlet árulói, akik dollárért adták el magukat, félnek a szocializmustól. Félnék eszmeink diadalától, háborút akarnak, hogy megállítsák a történelem menetét. Az értekezletről hazatérő kiküldöttek hazájukban fokozott erővel folytatják harcukat a békéért.

Egyetemi felvételi vizsgára való előkészítő tanfolyam

Felhívjuk a Bolyai-egyetem matematikai és természettudományi karára beiratkozni szándékozók figyelmét arra, hogy a Refhosz tanulmányi osztálya, a legmegfelelőbb szakemberek bevonásával, előkészítő tanfolyamot szervez számukra.

Az előkészítő tanfolyam szept. 20 és okt. 2 között lesz Kolozsváron matematika, matematika-fizika, fizika-kémia, kémia, természetrajz-biológia, földrajz- földtan, földrajz és gyógyszerészet-szakokra való felvételi vizsgákra. Dija: 0—500 lej. Mindenki hozzon magával vagyon állapót igazoló iratot (lehetőleg „Fisa personală”-t) díjának megállapítása céljából.

A vidékiek ellátást és lakást kapnak a tanfolyam és a vizsgák idejére. Lakás díja: 360 lej egy hónapra Naponta háromszori étkezés: 53 lej. Kedvezmény szempontjából számításba jöhetnek a legfeljebb 3 holddal rendelkező földművesek gyerekei és a legfeljebb 3500 lej fizetéssel rendelkező munkások és tisztviselők gyermekei. A kedvezmény iránti kéréseket a diákvédő hivatalhoz kell címezni, feltüntetve, hogy felvételi vizsgára való jelentkezésről van szó. (Oficiul de Asistență Bolyai, Cluj, Str. Bastionului 15.) Mindenki hozzon magával ágyneműt.

A tanfolyamra való jelentkezés minden-nap 12—1 óra között a Refhosz kári szervezetének irodájában vagy posta útján (Universitatea Bolyai, Comitetul UNSR a Facultății de Științe, Cluj, Str. Arany János 11.)

Egyidejűleg az I. éves gyógyszerészeti hallgatók tudomására hozzuk, hogy a validációs vizsgára való előkészítő tanfolyam Marosvásárhelyt lesz szept. 15 től kb. okt. 10-ig. Jelentkezés a Bolyai tudományegyetem orvosi karának gyógyszerészeti osztályán. Vidékiek ellátást és lakást kapnak.

REFHOSZ tanulmányi osztály.

Mi történik a nagypilágban?

Kül- és belpolitikai tájékoztató

Megkésettén összeült a négyhatalmi értekezlet az olasz gyarmatok ügyében.

A volt olasz gyarmatok ügyében Párisban négyhatalmi értekezlet nyílt meg. A francia külügyminisztériumban a Szovjetunió, az Amerikai Egyesült Államok, Anglia és Franciaország kiküldöttei ültek össze ebben a kérdésben tárgyalásra. A Szovjetunió küldöttségének vezetője, Visinszkij helyettes miniszterelnök rámutatott arra, hogy az értekezlet nem felel meg az olasz békeszerződésben előírt feltételeknek. Bár a Szovjetunió sürgette, a békeszerződés előírása szerint, a külügyminiszterek tanácsának összehívását, elsősorban az Amerikai Egyesült Államok és Anglia mulasztása folytán nem lehetett a tanácsot a megfelelő időben és a megfelelő módon összehívni.

Az imperiálista hatalmak megakadályozták a megegyezést a volt olasz gyarmatok kérdésében s így az értekezlet úgy ért véget, hogy semmi határozatot sem hoztak. A szovjet-küldöttség javaslatát, hogy a gyarmatokat az ENSZ ellenőrzése mellett Olaszország gyámsága alá helyezték, nem fogadták el. Az értekezlet résztvevői csak abban egyeztek meg, hogy az olasz békeszerződés értelmében a volt olasz gyarmatok kérdését az ENSZ közgyűlése elé terjesztik.

Az új francia kormány a kenyérrájak felemelésével kezdte működését.

A francia kormányban levő, eddig már több ízben megbukott miniszterek intézkedései méltók eddigi próbálkozásaihoz. Queuille kormányának első ténykedése a kenyér árának 30%-os felemelése volt. Természetesen ez az intézkedés az újabb sztrájkok egész sorát robbantotta ki. A kétségbeesett kormány most már rendőrségi páncélcsoportokkal küzd a sztrájkolókkal szemben.

Ujabb hatalmas sztrájk az Amerikai Egyesült Államokban.

Az Amerikai Egyesült Államokban már két hete tart az a hatalmas sztrájk, melynek során 16.000 petróleumiipari és kőolajipari munkás sztrájkol. A sztrájk letörésére erőszakos intézkedéseket fogantattak, de ezek sem vezettek eredményre.

A Pravda leleplezi az ENSZ főtitkárát.

A Pravda hatalmas cikkben leleplezi le Trygve Lie, az Egyesült Nemzetek Szervezete főtitkárának hamis jelentését. A cikk megállapítja, hogy Trygve Lie az angol-amerikai blokk olyan akcióit támogatja, melyek az ENSZ alapszabályának megszegését jelentik. A görögországi, koreai, indonéziai és palesztinai helyzet ismertetésénél hamis beállítással igyekszik a valóságot elkendőzni. Jelentésében a főtitkár a Marshall tervet igyekszik az új Európa egyik tényezőjének feltüntetni, habár köztudomásu, hogy az az európai államok gazdasági leigázását jelenti.

Meggyilkolták Bernadotte grófot.

Folke Bernadotte svéd származású grófot az Egyesült Nemzetek Szervezete palesztinai békeküldöttét, Damaszkuszba jövet, amint Palesztina földjére lépett, több fegyverlövéllyel meggyilkolták. Ugyanez a sors érte kíséretjét, Serot francia ezredesét is, aki társaságában volt. Az ENSZ titkárhelyettese táviratilag Ralph Bunche-t az, ENSZ palesztinai titkárságának vezetőjét bízta meg a békeküldető tisztség ideiglenes betöltésével.

Zahariadis nyilatkozata a görög szabadságharerről.

Zahariadis, a görög kommunista párt főtitkára a görögországi hadműveletekkel kapcsolatban megállapította, hogy a görög fasiszták és angol-amerikai gazdák az elmúlt hónapokban katonailag súlyos vereséget szenvedtek. Támadásaik mindenütt kudarcba fulladtak, mert az athéni kormány népszerűtlen a dolgozók körében. A fasiszta csapatok helyzete válságosra fordult a demokráta hadsereg megerősödése következtében.

Nagymennyiségű nyersanyag és készáru a Szovjetunióból.

A szovjet-román kereskedelmi egyezmény keretében sok nyersanyag, szerszámgép, prés, kufuró berendezés, szénbányászathoz való különleges furógép, stb., valamint gépkocsik, cserealkatrészek, autók és motorkerékpár külső és belső gummik stb. érkeztek országunkba.

Ujabb árleszállítások a Román Népköztársaságban.

Népköztársaságunk — ellentétben a francia kenyérrágitással — újabb árleszállításokat ért el. A minisztertanács, az előre megígért módon, szept. 15-én újabb árleszállításokat fogadott el, melyeket most hajtanak végre. Az új árak október 1-én lépnek életbe.

Romániában

vendégszerepelt a budapesti Nemzeti Színház.

A budapesti Nemzeti Színház művészei köruton voltak Népköztársaságunkban. Vendégszerepeltek Bukarestben, Marosvásárhelyen és Kolozsváron. Erre a nagyjelentőségű és óriási lelkesedéssel fogadott eseményre még visszatérünk.

Rendelet az állatvész leküzdésére.

A háziállatok és szárnyasok ragályos betegségének megelőzésére és leküzdésére a belügyminiszter és a földművelésügyi miniszter közös rendeletet bocsátottak ki. A rendelet értelmében minden ragályosnak látszó állatmegbetegedést azonnal jelenteni kell az állatorvosi hivatalnál. A törvény szabályozza az elhullott állat haladéktalan elföldelésének módját, valamint a községi hatóságok köteleességét is a járvány adatainak megállapítása terén. Az állatok tulajdonosai kötelesek magukat a foganatosított rendszabályoknak alávetni. A rendelkezés ellen vétőket szigorú büntetéssel sújítják.

A sajtó-hét és a Scânteia ünnepe

A sajtó-hét, melynek munkálataiban a szakszervezet és RDNESZ is részt vett, a Scânteia Barátok Egyesülete által rendezett nagyszabású műsoros ünnepélnél ért véget.

A mozitermet zsufolásig megtöltött közönség előtt Juvara Gheorghe román és Balogh József magyar nyelven ismertette a Scânteia című lap történelmi szerepét. Elmondották, hogy a Scânteia már abban az időben, amikor még csak 1-2 oldalas röpirat formájában, szerkesztői, írói és terjesztői szabadságának, sőt életének kockáztatásával jelent meg, bátran hangoztatta a munkásérdeket védő harcok álláspontját, buzdította a munkásokat, egymás után leplezte le a munkásság ellenségeit. 17 éves illegális munka után, 1944 augusztus 23-án mozgósítja a tömeget, mint a Román Kommunista Párt harcos szellemű lapja. Hűségükre az ország fejlődésének. Mindig eleget tett hivatásának, megérdemli, hogy teljes erőnkkel támogassuk.

A beszédeket szebbnél-szebb műsorszámok követték. A PNP ének-kara a köztársasági himnuszt adta elő, román és magyar szavaltatok, vidám jelenetek, egyfelvonásos szindarabok, kedves táncszámok, a helyőrség énekkarainak román és magyar énekszámait tették színessé az ünnepélyt. A műsor a PNP ének-kara által előadott Internacionáléval zárult.

A Scânteia-Barátok Egyesülete az ünnepélyen résztvevők hozzájárulá-

sával üdvözlő táviratot küldött a Scânteia összes munkatársainak, íróinak és szerkesztőségének.

A sajtóhetet bezáró Scânteia-ünnepély sikere bizonyítja, hogy a munkásság irányító és mozgósító lapja, a »Scânteia«, teljes mértékben elvégezte és jövőben is elvégzi feladatát.

Képkiallítás

nyílt meg Székelyudvarhelyen a városháza tanácstermében, a Székelykeresztúron élő, de távolabb is ismert Lőrincz Nagy Erzsébet képkiallítása. Finom kézimunkára emlékeztető, aprólékos gondtal készült, színes miniatűr-képek láthatók a kiállításon. Szoba- és tájrézletek, csendéletek, virágképek, amelyek inkább egy régebbi, békebeli polgári világ hangulatát idézik. Nehány munkát, tömegjelenetet, mozgalmi eseményt ábrázoló, újabb festmény azonban arra vall, hogy alkotójuk forrongásban van, kész arra, hogy az erőteljesebb és időszerűbb valóság ábrázolója legyen. Ezt is várjuk tőle! A kiállítás néhány napig még nyitva lesz, s iránta a közönség érdeklődést tanúsít.

Részletesebb méltatásával még foglalkozunk.

Rinevezték középiskoláink igazgatóit

A napokban neveztek ki középiskoláink igazgatóit. A székelyudvarhelyi elméleti vegyes gimnázium igazgatójává Horváth Józsefet, a közgazdasági és pénzügyi középiskola igazgatójává Kilyéni Imrét, a pedagógiai leány-középiskola igazgatójává György Máriát, az ipari középiskola igazgatójává Venczell Lászlót, a kertészeti leány-középiskola igazgatójává Keszi Harmath Erzsébetet neveztek ki.

A Székelykeresztúron működő elméleti vegyes gimnáziumhoz Borbély Istvánt, míg a pedagógiai fiúintézethez Kiss Zsigmondot neveztek ki igazgatóknak.

Az IOVR közleménye

A Román Vöröskereszt székelyudvarhelyi fiókjának IOVR alosztálya az érdekeltek tudomására hozza, hogy a megyei titkár 19-én, vasárnap jött haza az IOVR központból, ahol 761 ügy elintézését sikerült keresztülvinni. Ez elintézett ügyekben az érdekeltek tagok már f. hó 27-én és 28-án megkapják a megállapított illetményeiket áprilistól visszamenőleg, vagyis 6 hónapra. A központban határozott ígéretet tettek, hogy a többi, mintegy 1600 még elintézés-alatt álló ügyet, 10 naponként 500-500 csoportokban fogják elintézni és az összes megállapított illetményeket szintén meg fogják kapni április 1-ig visszamenőleg.

Egy csatorna a Szovjetunióban 10.000 kilowattot és 10.000 hektár termőföldet eredményez

Víz hiánya miatt a Stawropolsk vidékén levő, rendkívül termékeny földek nagyrészt megműveletlenül maradt. Az Egorlik folyó csak tavasszal adott nagyobb mennyiségű vizet, az év többi részében teljesen kiszáradt. A kutak vízei és az esők után maradt vízmennyiség csak a vidék lakosságának szükségleteire volt elegendő. Ezeket a hiányosságokat egy hatalmas öntözőcsatorna megépítésével küszöbölték ki, amelynek segítségével a Kubán folyó vizét az Egorlik folyó medrébe vezették. Ennek a csatornának köszönhető, hogy 10000 hektár földet tehettek termővé.

A csatorna mentén egy hidroelektrikus állomást építettek, melynek erőkapacitása 10.000 kilowatt. Ez évtől kezdve a stawropoli gyárak ettől a víziműtől kapják a szükséges elektromos energiát.

A Nevinowsk csatorna az első nagyobb erőmű a Kubano-Egorlik vidékén előirányzott építkezési sorozatban.

Ismét költözött a Szabadság

A Szabadság előfizetőit és olvasóit értesítjük, hogy szerkesztőségünk és kiadóhivatalunk legutóbb ismét költözött, ezúttal a Kőkereszt-tér 3. szám alá az emeletre.

x **Tanítóanyagomat** értesítem, hogy a zongoratanítást szeptember elsején megkezdtem. Vállalok néhány új tanítványt is, kezdőket és haladókat. *Tompa Lászlóné.*

Nyomatott az „UMGISZ” könyvnyomdájában Székelyudvarhely.